

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК НАПРЯМОК РОЗВИТКУ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

О. Б. КАЙДАННИК

Харківська національна академія міського господарства

вул. Революції, 12, м. Харків, 61002, Україна

matu300089@mail.ru

Сфера житлово-комунального господарства є вагомим складовим забезпеченням соціально-економічної безпеки держави. Сучасний стан підприємств житлово-комунального господарства в Україні є незадовільним, характеризується низькою якістю наданих населенню послуг, високим ступенем спрацювання основних засобів, неефективним управлінням комунальними підприємствами. Це підтверджує нагальну необхідність модернізації галузі, яку неможливо здійснити без значних фінансових вливань. Оскільки кошти комунальних підприємств та бюджету є обмеженими та недостатніми навіть для простого відтворення основних засобів, актуальним та перспективним є залучення фінансових ресурсів приватного сектору в галузь надання комунальних послуг.

Державно-приватне партнерство (ДПП) – інституціональний та організаційний альянс між державою і бізнесом з метою реалізації національних та міжнародних, масштабних і локальних, але завжди суспільно значущих проектів у широкому спектрі сфер діяльності.

Світова практика свідчить про те, що для розвитку ДПП необхідна наявність певних умов, які діляться на чотири групи. До першої групи належать фактори, що визначають стан державного бюджету (за наявності бюджетного дефіциту і великого державного боргу є велика ймовірність розвитку ДПП).

До другої групи належать фактори, що визначають макроекономічну ситуацію. Стабільне макроекономічне положення (передбачуваність політики уряду, низький рівень інфляції, стабільний курс валюти) забезпечує гарантії прибутковості та успішної реалізації проектів ДПП, що в повній мірі відповідає інтересам приватного капіталу. Це сприяє стрімкому розвитку державно-приватного партнерства, про що свідчить і закордонний досвід.

До третьої групи детермінантів відносяться показники, що визначають місткість внутрішнього ринку. Перш за все, це величина попиту та купівельна спроможність, що впливає на відшкодування витрат бізнесу. Чим більший ринок і вища купівельна спроможність населення, тим вірогідніше поява проектів ДПП.

Четверта група детермінантів розвитку ДПП – стан ринкових інститутів. Найбільш стрімко розвивається державно-приватне партнерство в політично стабільних країнах, що мають сильні та ефективні ринкові інститути та законодавства, які захищають права приватного бізнесу.

Виділяють такі форми ДПП: контракти на послуги (державні контракти), контракти на управління, лізингові та концесійні угоди, змішані типи

контрактів. Слід зазначити, що у сфері ЖКГ існують свої особливості реалізації різних форм ДПП. Так, практичне застосування контрактів на послуги є достатньо ускладненим, оскільки такі контракти передбачають, що надання фінансових ресурсів для впровадження, функціонування та утримання нового обладнання для підприємств ЖКГ покладено на державу, фінансові ресурси якої в сучасних умовах дуже обмежені.

Контракти на управління також передбачають, що фінансування об'єктів відбувається за рахунок держави, а це робить їх використання фактично неможливим через недостатність державних фінансових ресурсів.

Серед змішаних форм ДПП найбільш прийнятною для сфери ЖКГ є DBFO (проекування-будівництво-фінансування-управління), оскільки саме їй властиве залучення значних обсягів фінансових ресурсів приватного сектору при збереженні права власності за державою на збудований об'єкт.

Реалізація лізингових та концесійних угод в Україні ускладнена рядом причин, серед яких першочергового вирішення потребують такі: відсутність відповідної законодавчої бази, яка б регулювала лізингову та концесійну діяльність саме у сфері ЖКГ; недостатня забезпеченість інформаційної бази, що необхідна для процесу інвестування через лізинг та концесію; відсутність для інвестора твердих гарантій стабільності свого бізнесу та повернення інвестованих коштів через можливі суперечки з місцевими органами влади тощо.

Отже, застосування будь-якої з форм ДПП неможливе без створення відповідних передумов. Такими для житлово-комунальної сфери мають стати:

- розробка та удосконалення нормативно-правової бази;
- бюджетна підтримка житлово-комунального господарства у напрямку сприяння залученню приватних інвестицій;
- забезпечення державних гарантій приватним партнерам;
- створення державного інституту ДПП, діяльність якого направлена на розробку практичних механізмів реалізації ДПП в житлово-комунальному господарстві з використанням передового зарубіжного досвіду.